

HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA

PROGRAM RADA I RAZVOJA HRVATSKE ENERGETSKE REGULATORNE AGENCIJE ZA 2023. GODINU

Zagreb, prosinac 2022.

Sadržaj

Popis kratica	3
Misija	5
Vizija	5
Temeljni ciljevi regulacije energetske djelatnosti	5
Bitne vrijednosti regulacije energetske djelatnosti	6
Razvidnost regulatornog djelovanja.....	6
Strateški regulatorni zadaci	7
Izazovi i rizici.....	10
1. UVOD.....	11
2. REGULACIJA ENERGETSKIH DJELATNOSTI	15
2.1. Poslovi vezani uz sektor električne energije	16
2.2. Poslovi vezani uz sektor plina	20
2.3. Poslovi vezani uz sektor nafte, naftnih derivata i biogoriva.....	24
2.4. Poslovi vezani uz sektor toplinske energije.....	25
2.5. Rad Savjeta za regulatorne poslove i zaštitu potrošača	27
3. SURADNJA HERA-e S DRUGIM TIJELIMA I UDRUGAMA	28
4. ZAŠTITA KRAJNJIH KUPACA ENERGIJE	30
5. JAČANJE KAPACITETA HERA-e	31
5.1. Ljudski resursi	31
5.2. Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	31
5.3. Prostor, imovina, financije.....	32

Popis kratica

ACER	Agency for the Cooperation of Energy Regulators (hrv. Agencija za suradnju energetske regulatora)
CEER	Council of European Energy Regulators (hrv. Vijeće europskih energetske regulatora)
CEP	Clean Energy Package – "The Clean energy for all Europeans" package (hrv. Čista energija za sve Europljane)
CMT	Case Management Tool (ACER-ova aplikacija za potrebe REMIT-a)
CRMWG	ECRB Customers and Retail Markets Working Group (hrv. Radna grupa za kupce i maloprodajna tržišta)
ECRB	Energy Community Regulatory Board (Regulatorni odbor Energetske zajednice zemalja jugoistočne Europe)
ERRA	Energy Regulators Regional Association (hrv. Udruženje regionalnih energetske regulatora)
EU	Europska unija
EWG	ECRB Electricity Working Group (hrv. Radna grupa za električnu energiju)
GDPR	Uredba (EU) 2016/679 o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka)
GWG	ECRB Gas Working Group (hrv. Radna grupa za plin)
HEP-ODS	HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o.
HERA	Hrvatska energetska regulatorna agencija
HOPS	Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d.
HROTE	Hrvatski operator tržišta energije d.o.o.
iPLIN	Aplikacija na službenoj stranici HERA-e – Informator za kupce plina iz kategorije kućanstvo koji koriste opskrbu u obvezi javne usluge
ITO	Neovisni operator prijenosa
MEDREG	Mediterranean Energy Regulators (hrv. Mediteranska udruga energetske regulatora)
NRA	Nacionalna regulatorna agencija / Nacionalno regulatorno tijelo
PPK	Prekozonski prijenosni kapaciteti
Q1, Q2, Q3, Q4	Q1 je oznaka 1. kvartala u godini; Q2 je oznaka 2. kvartala u godini; Q3 je oznaka 3. kvartala u godini; Q4 je oznaka 4. kvartala u godini
Registar OIEKPP	Registar obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača
REMIT	Uredba (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije
Savjet	Savjet za regulatorne poslove i zaštitu potrošača HERA-e
UPP	Ukapljeni prirodni plin
Uredba (EZ) 715/2009	Uredba (EZ) 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) 1775/2005

Uredba (EU) 2019/941	Uredba (EU) 2019/941 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ
Uredba (EU) 2019/943	Uredba (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije
Uredba CACM	Uredba Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima
Uredba EBGL	Uredba Komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja
Uredba SOGL	Uredba Komisije (EU) 2017/1485 od 2. kolovoza 2017. o uspostavljanju smjernica za pogon elektroenergetskog prijenosnog sustava
Uredba FCA	Uredba Komisije (EU) 2016/1719 od 26. rujna 2016. o uspostavljanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta
Zakon	Zakon o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine”, broj 120/12 i 68/18)

Misija

Provedba učinkovite regulacije energetske djelatnosti izvršavanjem poslova propisanih hrvatskim energetske zakonima kao i izvršavanjem obveza koje donosi zakonodavstvo Europske unije temeljna je misija Hrvatske energetske regulatorne agencije (dalje: HERA).

HERA u svom djelovanju promiče načela nepristranosti, otvorenosti, razvidnosti, stručne izvrsnosti, etičnosti i odgovornosti.

HERA podupire ekonomski održivo, razvidno i učinkovito obavljanje energetske djelatnosti u Republici Hrvatskoj, u kontekstu temeljnih načela europske energetske politike, dugoročne sigurnosti opskrbe energijom te ostvarivanja dobrobiti za krajnje kupce putem troškovno utemeljenih i mehanizmom konkurentnog tržišta postignutih cijena energije, veće mogućnosti izbora i visoke kvalitete pruženih usluga.

HERA teži pravovremenoj i obostrano uvažavajućoj komunikaciji s energetske subjektima, krajnjim kupcima, udrugama potrošača, zainteresiranom javnošću, interesnim skupinama, stručnim asocijacijama iz područja energetike kao i s nadležnim tijelima Republike Hrvatske i Europske unije te međunarodnim asocijacijama energetske regulatornih tijela.

Podupirući provedbu temeljnih načela europske energetske politike, HERA doprinosi djelotvornom funkcioniranju unutarnjeg tržišta električne energije i plina u Europskoj uniji. HERA prati funkcioniranje tržišta električne energije i tržišta plina kao i sektora toplinske energije te izvješćuje Hrvatski sabor o zapažanjima koja su značajna za razvoj domaćeg energetskeg tržišta i javnih usluga u energetskeg sektoru.

Vizija

HERA je neovisan, stručan i objektivan nacionalni regulator energetske djelatnosti, poznat po razvidnosti, otvorenosti, visokoj učinkovitosti obavljanja regulatornih poslova i pravovremenom donošenju odluka iz domene svoje odgovornosti. Takva pozicija HERA-e doprinosi razvoju i održivosti energetskeg sustava, s ciljem:

- zaštite potrošača od rizika značajnijih poremećaja u opskrbi energijom,
- sprječavanja monopolističkog djelovanja i
- troškovno utemeljenih i mehanizmom konkurentnog tržišta postignutih cijena energije.

Temeljni ciljevi regulacije energetskeg djelatnosti

Rad HERA-e kao samostalne i neovisne pravne osobe s javnim ovlastima za regulaciju energetskeg djelatnosti temelji se na odredbama Zakona o regulaciji energetskeg djelatnosti („Narodne novine”, broj 120/12 i 68/18) (dalje: Zakon) i drugih energetskeg zakona.

Zakonom su definirani temeljni ciljevi regulacije energetskeg djelatnosti:

- osiguranje objektivnosti, razvidnosti i nepristranosti u obavljanju energetskeg djelatnosti,
- briga o provedbi načela reguliranog pristupa mreži/sustavu,
- donošenje metodologija za utvrđivanje iznosa tarifnih stavki u tarifnim sustavima,
- uspostavljanje učinkovitog tržišta energije i tržišnog natjecanja i
- zaštita kupaca energije i energetskeg subjekata.

U svom radu HERA primjenjuje:

- Zakon o energiji („Narodne novine”, broj 120/12, 14/14, 102/15 i 68/18),
- Zakon o tržištu električne energije („Narodne novine”, broj 111/21),
- Zakon o tržištu plina („Narodne novine”, broj 18/18 i 23/20),
- Zakon o tržištu toplinske energije („Narodne novine”, broj 80/13 i 14/14),
- Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata („Narodne novine”, broj 19/14, 73/17 i 96/19),
- Zakon o biogorivima za prijevoz („Narodne novine”, broj 65/09, 145/10, 26/11, 144/12, 14/14, 94/18 i 52/21),
- Zakon o energetskeg učinkovitosti („Narodne novine”, broj 127/14, 116/18, 25/20 i 41/21),

- Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji („Narodne novine“, broj 138/21),
- Zakon o terminalu za ukapljeni prirodni plin („Narodne novine“, broj 57/18),
- Zakon o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09 i 110/21),
- Zakon o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, broj 25/13, 85/15 i 69/22),
- Strategiju energetskega razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu („Narodne novine“, broj 25/20) i
- Integrirani nacionalni energetske i klimatske plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine te
- druge zakone i podzakonske propise Republike Hrvatske.

Za rad HERA-e bitni su i energetske propisi Europske unije, koji uz direktive i uredbe iz Trećeg paketa energetske propisa Europske unije sadržavaju i pravila za mreže u sektoru električne energije i plina. Sadržaj predmetnih direktiva prenesen je u hrvatsko energetske zakonodavstvo, a pravila za mreže koja se uređuju uredbama izravno se primjenjuju u državama članicama Europske unije. Bitno je naglasiti da se na velikom broju propisa stalno rade manje ili veće dorade i izmjene, često se donose i nove inačice tih propisa, a sve kako bi se obuhvatile dinamične promjene na unutarnjem energetske tržištu EU ili isto učinilo što efikasnijim i razvidnijim te olakšalo nastupanje na tržištu energetske subjektima ili olakšao položaj korisnika energetske proizvoda i usluga korisnicima.

Bitne vrijednosti regulacije energetske djelatnosti

Bitne vrijednosti regulacije energetske djelatnosti koje provodi HERA su:

- neovisnost,
- nepristranost i objektivnost,
- razvidnost regulatornog djelovanja,
- pravovremenost pri donošenju odluka,
- otvorenost prema svim stranama u postupcima,
- stručnost i specijaliziranost radnika HERA-e i
- izvrsnost u obavljanju regulatornih poslova temeljem primjene najbolje regulatorne prakse.

Razvidnost regulatornog djelovanja

U cilju razvidnosti pokazatelja učinka provedbe temeljnih ciljeva regulacije energetske djelatnosti, kao i pokazatelja poslovanja, HERA među ostalim:

- donosi propise za čije je donošenje ovlaštena energetske zakonima,
- vodi i na svojoj internetskoj stranici objavljuje Zbirni pregled Registra dozvola za obavljanje energetske djelatnosti,
- vodi i na internetskoj stranici objavljuje Registar kupaca toplinske energije,
- na svojoj internetskoj stranici ima aplikaciju iPLIN – Informator za kupce plina iz kategorije kućanstvo koji koriste opskrbu u obvezi javne usluge (koji u naravi predstavlja informator o važećim cijenama plina za kupce plina koji koriste opskrbu u obvezi javne usluge, te usporedbu s cijenama plina koje su vrijedile u prethodnom razdoblju),
- na svojoj stranici ima poveznicu na stranicu Hrvatskog operatora tržišta energije d.o.o. - Informativni alat za usporedbu ponude opskrbljivača električnom energijom, koji služi za usporedbu cijena električne energije za vrste kupaca kućanstvo i malo poduzetništvo, tarifni modeli plavi, bijeli i crveni,
- putem internetske stranice daje informacije tržišnim sudionicima potrebne za provedbu Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (Tekst značajan za EGP) (SL L 326, 8.12.2011.) (dalje: REMIT),
- objavljuje Godišnja izvješća podnesena Hrvatskom saboru koja sadrže informacije o poduzetim aktivnostima i postignutim rezultatima vezano za djelokrug poslova HERA-e, rezultate praćenja izvršenja obveza energetske subjekata prema Zakonu, Zakonu o energiji i drugim zakonima kojima se

uređuju pojedina tržišta energije, analizu stanja energetskog sektora s pregledom razvoja energetskog tržišta i javnih usluga u energetskom sektoru Republike Hrvatske i Izvješće o ostvarenju proračuna HERA-e,

- na svojoj internetskoj stranici daje podatke o javnoj nabavi (sprječavanje sukoba interesa, pregled ugovora o javnoj nabavi, Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma, Plan nabave i postupke nabave),
- objavljuje proračun HERA-e za tekuću godinu te
- na svojoj internetskoj stranici objavljuje Program rada i razvoja HERA-e za iduću godinu.

HERA provodi savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupku donošenja propisa i metodologija, a koji su određeni zakonima u energetskom sektoru, na način uređen Zakonom o pravu na pristup informacijama.

U skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama, HERA omogućuje pristup informacijama koje posjeduje, kojima raspolaže ili koje nadzire:

- objavom informacija na svojoj internetskoj stranici,
- objavom skupova podataka na Portalu otvorenih podataka Republike Hrvatske (Registar dozvola, Registar kupaca toplinske energije i Registar ugovora iz javne nabave),
- pisanim putem, dostavom informacije podnositelju zahtjeva za pristup informacijama,
- usmenim putem, dostavom informacije podnositelju zahtjeva za pristup informacijama telefonom ili osobno i
- ustupom zahtjeva za pristup informacijama nadležnom tijelu javne vlasti i/ili davanjem obavijesti podnositelju zahtjeva za pristup informacijama da se njegov podnesak ne smatra zahtjevom za pristup informacijama, s uputom o načinu ostvarivanja prava.

HERA ima službenika za informiranje čiji su kontakt podaci objavljeni na internetskoj stranici, kao i Obrazac zahtjeva za pristup informacijama, Obrazac zahtjeva za dopunu ili ispravak informacije i Obrazac zahtjeva za ponovnu uporabu informacija.

Nadalje, u svom djelovanju HERA aktivno provodi politiku zaštite osobnih podataka u skladu s odredbama Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka (dalje: GDPR).

Isto tako, u skladu s odredbama Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti („Narodne novine“, broj 17/19) kao i Pravilnika o postupku unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti i imenovanja povjerljive osobe u HERA-i, HERA na svojoj internetskoj stranici objavljuje sve relevantne informacije u vezi mogućnosti prijave unutarnjih nepravilnosti.

Strateški regulatorni zadaci

U okviru procesa stvaranja zajedničkog unutarnjeg tržišta energije na razini Europske unije kreiraju se dodatne zadaće i obaveze nacionalnih regulatornih tijela država članica vezano uz nadzor nacionalnih energetskih tržišta i prekograničnog trgovanja energijom, u suradnji s nacionalnim regulatorima na regionalnoj razini i šire te u suradnji s Agencijom za suradnju energetskih regulatora (*Agency for the Cooperation of Energy Regulators*) (dalje: ACER).

Pravila zabrane malverzacija i zlouporaba tržišta energije te trgovanja na temelju povlaštenih informacija koje utječu na veleprodajna tržišta energije uspostavljena su REMIT-om 2011. godine. Uspostavljena pravila u skladu su s pravilima koja se primjenjuju na financijskim tržištima te su usmjerena na pravilno funkcioniranje veleprodajnih tržišta energije, vodeći pritom računa o njihovim posebnim značajkama. REMIT omogućava nadzor veleprodajnih tržišta energije, koji u konačnici provodi ACER surađujući s nacionalnim regulatornim tijelima. Nacionalna regulatorna tijela dužna su nadgledati veleprodajna tržišta električne energije i prirodnog plina, pri čemu je nužna suradnja nacionalnih regulatornih tijela iz više država članica EU. Sve uočene nepravilnosti nacionalna regulatorna tijela moraju prijaviti ACER-u. REMIT dodjeljuje nacionalnim regulatornim tijelima dodatna zaduženja koja se odnose na praćenje transparentnosti i funkcioniranje europskog energetskog tržišta. Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti („Narodne novine“, broj 68/18) HERA je dobila ovlasti neophodne za provođenje tih zadaća.

U okviru energetske politike Europske unije, kao krajnji cilj definirana je neutralnost u pogledu emisije ugljikovih spojeva u 2050. godini. Realizaciji tog zahtjevnog cilja prethodilo je stvaranje energetske unije kako bi se omogućilo značajno smanjenje europske ovisnosti o fosilnim gorivima i to putem uklanjanja prepreka za slobodni protok energije u potpuno integriranom energetsom sustavu na razini EU. Da bi se ostvarilo integrirano energetske tržište nužno je daljnje prekogranično spajanje elektroenergetskih i plinskih sustava, provedba i nadogradnja upravljačkog modela unutarnjeg energetskeg tržišta, bolja regionalna suradnja u zajedničkom okviru EU te nove pogodnosti i zaštita potrošača, posebice ranjivih skupina. U pogledu budućnosti energetske sustava u energetskej uniji utvrđeni su prioriteti i načela koji bi trebali omogućiti buduće oblikovanje politika usmjereno na osiguravanje energetske tranzicije prema cjenovno pristupačnom, sigurnom, konkurentnom, zaštićenom i održivom energetsom sustavu.

S namjerom da potakne realizaciju zacrtanih ciljeva, Europska komisija predstavila je 30. studenog 2016. godine nacrt izmjena i dopuna postojećeg zakonodavnog okvira, u dijelu koji se odnosi na električnu energiju, obnovljive izvore energije, energetske učinkovitost, zaštitu potrošača i upravljanje Energetskom unijom. Riječ je o paketu energetske propisa EU pod zajedničkim nazivom „Čista energija za sve Europljane“ (engl. *“The Clean energy for all Europeans” package – Clean Energy Package*) (dalje: CEP). Stoga je kompletiranje legislativnog paketa CEP na razini EU obilježilo razdoblje od svibnja 2018. do lipnja 2019. godine, a godine iza provedba aktivnosti na realizaciji obveza i zadataka iz toga paketa. U 2023. godini te aktivnosti će se nastaviti, očekivano s većim intenzitetom.

CEP predstavlja cjeloviti paket od osam zakonodavnih akata (direktiva i uredbi) kojim je provedena revizija okvira energetske politike s ciljem olakšavanja energetske tranzicije EU prema „čistijim“ oblicima energije i redukciji emisija stakleničkih plinova. U okviru CEP-a, čiji je fokus na električnoj energiji te energetskej učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije, doneseni su i objavljeni sljedeći propisi:

- Direktiva (EU) 2018/844 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 2010/31/EU o energetskej svojstvima zgrada i Direktive 2012/27/EU o energetskej učinkovitosti (SL L 156, 19.6.2018.),
- Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018.),
- Direktiva (EU) 2018/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o izmjeni Direktive 2012/27/EU o energetskej učinkovitosti (SL L 328, 21.12.2018.),
- Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju Energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredbi (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018.),
- Uredba (EU) 2019/941 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ (SL L 158, 14.6.2019.),
- Uredba (EU) 2019/942 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o osnivanju Agencije Europske unije za suradnju energetske regulatora (SL L 158, 14.6.2019.),
- Uredba (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije (SL L 158, 14.6.2019.) i
- Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14.6.2019.).

Nakon donošenja CEP-a slijede postupci prenošenja direktiva (EU) 2018/844, 2018/2001, 2018/2002 i 2019/944 u nacionalno pravo država članica EU. Europska komisija je također objavila svoju namjeru da u sljedećem razdoblju provede reviziju legislative za tržište plina, barem što se tiče onih aspekata upravljanja i procedura za koje su CEP-om izmijenjene odgovarajuće odredbe za tržište električne energije. Implikacije primjene nove energetske legislative predstavljat će veliki izazov za sve dionike hrvatske energetike, a s obzirom na obim i doseg promjena CEP-a i očekivanog EU paketa za plin.

Iz regulatorne perspektive, primjena CEP-a implicirat će preispitivanje postojećih i razvoj novih regulatornih modela. U predstojećem vremenu energetske tranzicije poseban izazov predstavljat će osiguranje ravnopravnog tretmana svim krajnjim kupcima energije i korisnicima energetskih sustava u odnosu na primjenu novih koncepcija i tehnologija. Pri provođenju energetske politike u Republici Hrvatskoj važno uporište predstavlja dokument „Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu” orijentiran na realizaciju niskouglične energetike i postizanje visoke sigurnosti opskrbe energijom.

U prosincu 2019. godine Europska komisija je objavila novi sveobuhvatni strateški dokument „Europski zeleni plan“ (The European Green Deal). Riječ je o dokumentu od značaja za cijelu Europu kojim je prezentirana vizija klimatski neutralne Europe ostvariva putem strateške preobrazbe gospodarstva EU-a do 2050. godine. Ova nova strategija gospodarskog rasta EU pretvara aktualne klimatske i okolišne izazove u prilike za rast po svim vertikalama europskih politika.

Važan cilj i aspekt djelovanja EU vezan je za klimu i postizanje klimatskih ciljeva, a utvrđuje ih i donosi paket „Fit for 55“. A taj cilj je da se u EU smanje emisije stakleničkih plinova za najmanje 55% do 2030. godine, te EU do 2050. godine učini klimatski neutralnom, tj. bez neto emisija stakleničkih plinova. Paket „Fit for 55“ je skup prijedloga za reviziju i ažuriranje zakonodavstva EU-a i uvođenje novih inicijativa s ciljem da se osigura usklađenost politika EU-a s tako utvrđenim klimatskim ciljevima. Taj paket je zapravo skup prijedloga koji trebaju biti koherentan i uravnotežen okvir za postizanje klimatskih ciljeva EU-a, kojima bi se osigurava socijalno pravedna tranzicija, jačala inovativnost i konkurentnost industrije EU-a, osigurali jednaki uvjeti u odnosu na gospodarske subjekte iz trećih zemalja, te podupro položaj EU-a kao predvodnika u globalnoj borbi protiv klimatskih promjena.

REPowerEU je plan za štednju energije, proizvodnju čiste energije i diversifikaciju opskrbe energijom, a nastao kao odgovor EU na poteškoće i poremećaje na globalnom energetskom tržištu uzrokovane ruskom invazijom na Ukrajinu. Taj Plan popraćen je financijskim i zakonodavnim mjerama za izgradnju nove energetske infrastrukture i sustava koji su potrebni Europi radi nužnosti znatnog ubrzanja prelaska na čistu energiju i povećanja energetske neovisnosti Europe o nepouzdanim dobavljačima i nestabilnim fosilnim gorivima. REPowerEU je plan Europske komisije da, s obzirom na rusku invaziju na Ukrajinu, Europa postane neovisna o ruskim fosilnim gorivima znatno prije 2030. godine. Tim planom utvrđuje se niz mjera za brzo smanjenje ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima i brzu zelenu tranziciju te za povećanje otpornosti energetskog sustava na razini EU-a, s tim da su mu temeljne sastavnice i ciljevi: i) diversifikacija (suradnja EU s međunarodnim partnerima kako bi se pronašli alternativni izvori opskrbe energijom, uz kratkoročno osiguranje alternativne opskrbe plinom, naftom i ugljenom, a u budućnosti i proizvodnju odnosno opskrbu vodikom iz obnovljivih izvora energije), ii) štednja (misao vodilja je da svaki građanin, poduzeće i organizacija može štedjeti energiju, da male promjene u ponašanju, ako ih svi usvojimo, mogu donijeti znatne uštede, te da će za otklanjanje prekida u opskrbi energijom biti potrebne i izvanredne mjere) i iii) ubrzanje prelaska na čistu energiju (budući da je energija iz obnovljivih izvora najjeftinija i najčišća energija koju možemo sami proizvoditi i tako smanjiti potrebu za uvozom energije).

Planom REPowerEU ubrzat će se zelena tranzicija i potaknuti opsežna ulaganja u korištenje obnovljivih izvora energije.

Ipak, kad su u pitanju obveze i zadaci koje svi ti EU paketi donose regulatornim tijelima, u tijeku su odgovarajuće rasprave i razmatranje u EU i na razini udruženja regulatora EU-a. Tako je u CEER-u u tijeku rasprava i razmatraju se moguće aktivnosti i načini sudjelovanja NRA u *Europskom zelenom planu*. Ocjena CEER-a u dokumentu „FIT for 55 Package - Main Messages, Ref: C21-EPU-45-02, 22 September 2021“ u pogledu očekivanih aktivnosti i sudjelovanja NRA kreću se od ocjene da NRA neće imati značajan doprinos u procesu odobravanja ili izvršavanja nekih mjera, preko stava da će NRA morat pričekati i vidjeti kamo vodi proces pregovaranja o nekim mjerama, do ocjene da će u neke mjere NRA biti uključena. Dakle, u tijeku su procesi procjene i definiranja pozicije i obveza europskih regulatornih tijela u *Europskom zelenom planu*. Sve se to dakako odnosi i na HERA-u i odredit će buduće djelovanje HERA-e.

Za neke mjere, bez obzira kako izgledale, čak ako regulatori i ne budu uključeni u njihovu provedbu, naglasak je na očekivanoj suradnji sa središnjom vladom u procjeni učinka reforme, npr. na opskrbu kućanstava energentima, na intenzivne potrošače energije i sl. Za neke specifične mjere predviđaju se i rokovi o

izvješćivanju, kao što su npr. mjere vezane za postavljanje i rad punjača za električna vozila, koji bi mogli doprinijeti fleksibilnosti energetskeg sektora uključujući njihovo sudjelovanje na tržištu pomoćnih usluga (uravnoteženja), te daljnjem rastu i prihvatu energije iz obnovljivih izvora.

Iz dostupnih dokumenata CEER-a razvidno je da dubinsko promišljanje i utvrđivanje uloge NRA-a u pogledu realizacije nekih sadržaja *Europskog zelenog plana* i/ili suradnje s drugim nacionalnim institucijama i tijelima tek slijedi. No, pri tome treba imati na umu da postoje i sadržaji u tom *Planu* koje nisu u nadležnosti NRA, tako niti HERA-e.

Nakon predstavljanja Europskog zelenog plana uslijedile su daljnje aktivnosti EU-a, usprkos tome što je COVID-19 kriza utjecala ili promijenila način odvijanja mnogih aktivnosti u 2020. i 2021. godini. Tako su 8. srpnja 2020. godine objavljena dva dokumenta usmjerena na dekarbonizaciju europskog energetskeg sustava: „Strategija EU-a za integraciju energetskeg sustava“ (An EU Strategy for Energy System Integration) i „Strategija za vodik za klimatski neutralnu Europu“ (A hydrogen strategy for a climate-neutral Europe). Strategija EU-a za integraciju energetskeg sustava, usmjerena na dizajn učinkovitog integriranog sustava koji povezuje izvore energije i infrastrukturu za potporu dekarbonizaciji, treba pridonijeti održivosti i konkurentnosti europske industrije, stvaranju novih radnih mjesta i osiguranju čiste energije za građane. Strategija za vodik za klimatski neutralnu Europu treba potaknuti čistu proizvodnju vodika koji može smanjiti emisije stakleničkih plinova kroz više načina upotrebe. Plan gospodarskeg oporavka pod nazivom „EU sljedeće generacije“ (Next Generation EU) ističe vodik kao prioritetno ulaganje za poticanje gospodarskeg rasta i otpornosti, stvaranje radnih mjesta i uspostavljanje globalnog vodstva EU-a.

Glede uloge nacionalnih energetskeg regulatornih tijela, Europski zeleni plan mogao bi implicirati razmatranje potrebe redefiniranja njihove pozicije u sferi osiguravanja održive i pristupačne energije za potrošače u EU te inicirati razmatranja problematike regulacije „vodikovih mreža“, konsekvenci konkurentnosti električne energije i plina, utjecaja novih tehnologija i rješenja na konkurentnost i regulirane monopole itd.

Izazovi i rizici

Dosadašnji razvoj sustava regulacije energetskeg djelatnosti u Republici Hrvatskoj ukazuje na kontinuirano povećanje opsega poslova HERA-e. U tom smislu znatan rizik u radu HERA-e predstavlja moguća ugroza predvidljivog i stabilnog regulatornog okvira kao i smanjena mogućnost predviđanja budućih kretanja, a obzirom na značajne kratkoročne oscilacije koje se događaju na tržištu. Također se, zbog trenutno nepredvidivih okolnosti, a koje se sve češće događaju, javlja i povećan rizik ostvarivanja planiranog programa, projekata i aktivnosti HERA-e u 2023. godini.

Predstojeći izazovi u razvoju energetskeg sektora i tržišta energije odnosit će se na distribuiranu proizvodnju, elektromobilnost, agregatore, skladišta energije, samoopskrbu energijom odnosno krajnje kupce s vlastitom proizvodnjom te na intenzivnu implementaciju novih tehnoloških i sistemskih rješenja (implementacija pametnih brojila, razvoj pametnih mreža i novi koncepti skladištenja energije).

S ciljem uspostave cjelovitog sustava za nadzor funkcioniranja veleprodajnog i maloprodajnog tržišta električne energije i prirodnog plina u Republici Hrvatskoj, te unaprjeđenja provedbe REMIT uredbe kroz uspostavu sustava za otkrivanje trgovanja na temelju povlaštenih informacija i manipulaciju tržištem, HERA će tijekom 2023. značajno unaprijediti provedbu.

1. UVOD

Prema članku 27. stavku 4. Zakona Upravno vijeće donosi programe rada i razvoja HERA-e te nadzire njihovo izvršavanje.

HERA je samostalna i neovisna pravna osoba s javnim ovlastima za regulaciju energetske djelatnosti. HERA je osnovana temeljem Zakona, a osnivač HERA-e je Republika Hrvatska. Osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske. HERA za svoj rad odgovara Hrvatskome saboru kojemu je dužna jedanput godišnje podnijeti izvješće o svom radu, a osobito o:

- rezultatima praćenja izvršenja obveza energetske djelatnosti iz energetske zakonodavstva,
- ostvarenju proračuna HERA-e za prethodnu godinu,
- analizi energetske djelatnosti,
- zapazanjima koja su značajna za razvoj energetske djelatnosti i javnih usluga u energetske djelatnosti i
- provođenju pravno obvezujućih odluka ACER-a i Europske komisije.

Stručnost, samostalnost i neovisnost HERA-e u radu i odlučivanju bitne su pretpostavke pravilnog funkcioniranja regulacije energetske djelatnosti u Republici Hrvatskoj. Učinkovita regulacija korektiv je prirodnih monopola, faktor stabilnosti i predvidivosti poslovanja reguliranih subjekata i investitora u energetici. U tom kontekstu, nakon što je Republika Hrvatska pristupila Europskoj uniji, horizont djelovanja i obveza HERA-e prošireni su na unutarnje europsko tržište energije.

HERA-a je u svome radu usmjerena na regulaciju koja se provodi u dijelu koji se odnosi na regulirane energetske djelatnosti i u dijelu koji se odnosi na tržišne energetske djelatnosti. U reguliranju energetske djelatnosti, a naročito energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge, HERA potiče načela objektivnosti, razvidnosti i nepristranosti.

Regulacijom energetske djelatnosti promiče se:

- učinkovito i racionalno korištenje energije,
- poduzetništvo u području energetike,
- investiranje u energetske sektor te
- zaštita okoliša.

HERA će u 2023. godini provoditi energetske zakone koji su doneseni u razdoblju 2012. - 2022., a kojima je Republika Hrvatska uskladila svoje zakonodavstvo s Trećim paketom energetske propisa Europske unije. Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju intenzivirani su procesi integriranja hrvatskih tržišta električne energije i plina u unutarnja tržišta električne energije i plina Europske unije. Energetske zakoni odredili su zadaće HERA-e u kontekstu osiguravanja razvoja i nadzora funkcioniranja liberaliziranog tržišta energije.

HERA će tijekom 2023. godine biti usmjerena na provedbu ekonomske regulacije s ciljem osiguravanja uspješnog poslovanja reguliranih energetske djelatnosti te na praćenje njihovog poslovanja. HERA će nastaviti s aktivnostima poboljšanja te daljnjeg razvoja regulatornog okruženja hrvatske energetske djelatnosti.

HERA će u 2023. godini provoditi organiziranu komunikaciju sa stručnom i zainteresiranom javnošću, kao i komunikaciju s kupcima energije na tržištima električne energije i prirodnog plina te na tržištu toplinske energije. Posebna će pažnja u tom kontekstu biti posvećena informiranju i zaštiti kupaca iz kategorije kućanstvo, pa će stoga HERA osigurati stalnu komunikaciju s kupcima.

U 2023. godini HERA će posvetiti punu pažnju i provesti nužne aktivnosti u pogledu zaštite kupaca i sudionika na tržištu energije, uključujući i obveze provedbe mjera za otklanjanje poremećaja na tržištu energije koji su se u dvije prošle godine dogodili u svijetu, dakako i u Europi, zbog nedostatka i/ili poremećaja u tokovima energije, zbog izuzetno visokog rasta i nestabilnih cijena energije, konačno i zbog rata u Ukrajini.

HERA će u svom radu poticati:

- uspostavljanje učinkovitog tržišta električne energije i plina te tržišno natjecanje,
- sigurnost opskrbe energijom,
- primjenu mjera energetske učinkovitosti,

- što veći udio obnovljivih izvora energije,
- objektivnost, razvidnost i nepristranost u obavljanju energetske djelatnosti,
- provedbu načela reguliranog pristupa mreži/sustavu,
- aktivnosti za zaštitu energetskih subjekata i
- aktivnosti za zaštitu kupaca energije.

HERA će u 2023. godini obavljati sljedeće poslove:

- izdavati, produžavati i prenositi dozvole za obavljanje energetske djelatnosti,
- nadzirati obavljanje energetske djelatnosti,
- nadzirati provedbu odredbi o razdvajanju djelatnosti,
- nadzirati odvojenost vođenja poslovnih knjiga,
- nadzirati poštivanje zabrane subvencija između energetske djelatnosti,
- nadzirati rad operatora tržišta energije glede poštivanja načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti,
- davati suglasnosti na opće akte organiziranja tržišta električne energije i opće akte organiziranja tržišta plina odnosno na eventualne izmjene i dopune navedenih općih akata,
- izdavati rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije,
- nadzirati povlaštene proizvođače električne energije u ispunjavanju uvjeta korištenja proizvodnog postrojenja sukladno izdanim rješenjima o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije,
- utvrđivati ostvarenu ukupnu godišnju učinkovitost i uštedu primarne energije kogeneracijskih postrojenja za koja su proizvođači stekli status povlaštenog proizvođača električne energije,
- donositi metodologije tarifnih sustava odnosno eventualne izmjene i dopune metodologija tarifnih sustava,
- donositi ili odobravati cijene, iznose tarifnih stavki i naknada u skladu s metodologijama, odnosno tarifnim sustavima,
- odobravati planove investicija, razvoja i izgradnje sustava,
- nadzirati usklađenosti planova investicija, razvoja i izgradnje operatora prijenosnog sustava i operatora transportnog sustava s razvojnim planovima Europske mreže operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (*European Network of Transmission System Operators for Electricity*) i Europske mreže operatora transportnih sustava za prirodni plin (*European Network of Transmission System Operators for Gas*),
- nadzirati operatora prijenosnog, transportnog i distribucijskog sustava, drugog energetskog subjekta ili korisnika sustava u pridržavanju obveza propisanih Zakonom, Uredbom (EU) 2019/943 i Uredbom (EZ) 715/2009,
- surađivati s regulatornim tijelima država članica Europske unije i susjednih država te ACER-om u pogledu prekograničnih pitanja,
- surađivati s regulatornim i drugim tijelima u okviru Energetske zajednice u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Ugovora o Energetskoj zajednici,
- provoditi pravno obvezujuće odluke ACER-a i Europske komisije,
- podnijeti izvješće Hrvatskome saboru za 2022. godinu,
- donijeti opće akte odnosno eventualne izmjene i dopune općih akata za čije je donošenje obvezana energetskim zakonima,
- nadzirati kvalitetu opskrbe energijom,
- nadzirati razvidnost funkcioniranja tržišta energije,
- nadzirati stupanj otvorenosti, natjecanja i zlouporaba na tržištu energije i u opskrbi kupaca,
- nadzirati ograničavajuće ugovore, a posebno ugovore kojima se ograničava broj opskrbljivača,

- nadzirati slobodu ugovaranja u pogledu ugovora o opskrbi s mogućnošću prekida te dugoročnih ugovora, pod uvjetom da su u skladu s pravom i politikom Europske unije,
- nadzirati vrijeme koje operatori prijenosnih, odnosno transportnih i distribucijskih sustava trebaju za izvođenje priključaka i popravaka,
- pružati pomoć, zajedno s drugim mjerodavnim tijelima, u osiguranju primjene učinkovitih i propisanih mjera za zaštitu kupaca energije,
- objaviti preporuke vezane za cijene opskrbe energijom koja se obavlja kao javna usluga,
- osigurati kupcima pravo na pristup podacima o vlastitoj potrošnji energije,
- nadzirati povjerljivost podataka kupaca o potrošnji energije,
- certificirati operatora transportnog sustava,
- nadzirati primjene propisanih kriterija za utvrđivanje pristupa sustavu skladišta plina,
- pratiti provedbu mjera koje propisuje Vlada Republike Hrvatske za slučaj kriznih situacija,
- poticati usklađenja razmjene podataka u najvažnijim tržišnim procesima na regionalnoj razini,
- nadzirati objektivne, razvidne i nepristrane uvjete pristupa sustavu,
- donositi ili dati suglasnost na metodologije za uravnoteženje sustava i eventualne izmjene i dopune tih metodologija te dati mišljenja i suglasnost na opće akte vezane za pružanje pomoćnih usluga i uravnoteženje sustava i eventualne izmjene i dopune tih općih akata,
- dati suglasnost na opće akte vezane za prekogranično trgovanje, upravljanje zagušenjima i dodjelu kapaciteta na prekograničnim prijenosnim vodovima, odnosno spojnim plinovodima te predložiti pokretanje postupka za izmjenu tih pravila,
- nadzirati prekogranično trgovanje, upravljanje zagušenjima i dodjelu kapaciteta na prekograničnim prijenosnim vodovima, odnosno spojnim plinovodima,
- davati vjerodostojno tumačenje općih akata koje donosi HERA,
- davati mišljenja na prijedloge propisa za koje je HERA ovlaštena energetske zakonima,
- javno objavljivati metodologije, odnosno tarifne sustave,
- operatora prijenosnog sustava ustrojenog kao neovisni operator prijenosa (ITO):
  - nadzirati radi otklanjanja mogućnosti diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog subjekta;
  - nadzirati komunikacije između ITO-a i vertikalno integriranog subjekta kako bi se osiguralo da ITO djeluje u skladu sa svojim obvezama;
  - djelovati u svojstvu tijela za rješavanje sporova između vertikalno integriranog subjekta i ITO-a u pogledu prigovora upućenih u skladu s člankom 20. Zakona;
  - nadzirati komercijalne i financijske odnose uključujući i pozajmice između vertikalno integriranog subjekta i ITO-a;
  - odobravati sve komercijalne i financijske ugovore između vertikalno integriranog subjekta i ITO-a te provjeravati jesu li isti sklopljeni u skladu s tržišnim uvjetima;
  - pratiti pojavu diskriminirajućeg ponašanja i po obavijesti osobe nadležne za nadzor provedbe programa usklađenosti operatora zahtijevati očitovanje vertikalno integriranog subjekta koje treba uključivati dokaze da nije došlo do diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog subjekta;
  - provoditi najavljene i nenajavljene istrage i nadzor na lokacijama vertikalno integriranog subjekta i ITO-a;
- nadzirati vlasnički razdvojenog operatora transportnog sustava, sukladno odredbama Zakona o tržištu plina,
- donositi obvezujuće odluke energetske subjektima, iz svoje nadležnosti, u skladu s odredbama energetske zakona,

- nadzirati funkcioniranje tržišta energije te donositi odluke, kao i određivati potrebne i primjerene mjere za promicanje učinkovitog tržišnog natjecanja i osiguranje pravilnog funkcioniranja tržišta,
- omogućiti registraciju sudionika na tržištu te u suradnji s regulatornim tijelima država članica Europske unije, susjednih država i ACER-om sudjelovati u nadzoru veleprodajnih tržišta električne energije i plina, u skladu s obvezom provedbe REMIT-a,
- zahtijevati od energetskih subjekata podatke, posebice one potrebne za ispunjenje njihovih obveza po pitanju obavljanja energetskih djelatnosti, uključujući i obrazloženja odbijanja zahtjeva za pristup mreži te druge podatke o mjerama potrebnim za pojačanje mreže,
- utvrđivati činjenice i davati odgovarajuće upute pri rješavanju sporova u povodu prigovora na rad operatora sustava, podnesenih sukladno članku 20. stavku 1. Zakona, kao i prigovore na prijedloge metodologija sukladno članku 20. stavku 3. Zakona,
- pokretati prekršajni postupak zbog neispunjavanja obveza propisanih Zakonom ili drugih pravno obvezujućih odluka HERA-e ili ACER-a.

HERA će unositi podatke i pohranjivati dokumente u Registar obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača (dalje: Registar OIEKPP).

HERA će provoditi aktivnosti u cilju implementacije novih propisa Europske unije kojima je cilj konačna uspostava jedinstvenog unutarnjeg tržišta energije Europske unije i njegovog efikasnog nadzora. U narednom razdoblju izazov za resurse HERA-e predstavljat će implementacija:

- Uredbe REMIT kojom se sprječava trgovanje na temelju povlaštenih informacija i manipulacija tržištem. HERA je na razini Europske unije ostvarila aktivnu suradnju s ACER-om te s regulatornim tijelima Slovenije, Mađarske i Austrije u sklopu priprema za nadzor veleprodajnog tržišta na regionalnoj razini. Regulatorna suradnja smatra se ključnim elementom REMIT-a. Stoga će ACER nastaviti suradnju s nacionalnim energetskim regulatornim tijelima s nadležnostima za provedbu nadzora tržišta na nacionalnoj razini,
- Uredbi Europske komisije koje se donose u skladu s Trećim paketom energetskih propisa Europske unije, a kojima se uređuje funkcioniranje unutrašnjeg tržišta električne energije i prirodnog plina EU (tzv. „*Network Codes*“) i
- novog pristupa integraciji obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije.

Na razini Europske unije mogu se javiti izazovi u vezi promjenljive uloge operatora distribucijskih sustava, promjena stanja u proizvodnji električne energije zbog rastućeg udjela obnovljivih izvora energije, jačanja uloge i zaštite potrošača te maloprodajnog tržišta.

Tijekom 2023. godine u HERA-i će se provoditi aktivnosti unutarnje revizije u skladu s Godišnjim planom unutarnje revizije za 2023. godinu.

Temeljne odrednice Programa rada i razvoja HERA-e za 2023. godinu obrađene su u nastavku kako slijedi:

- regulacija energetskih djelatnosti,
- suradnja HERA-e s drugim tijelima i udrugama,
- zaštita krajnjih kupaca energije,
- zaštita osobnih podataka
- zaštita poslovno povjerljivih podataka i
- jačanje kapaciteta HERA-e.

2. REGULACIJA ENERGETSKIH DJELATNOSTI

U skladu s odredbama Zakona o energiji i Zakona o regulaciji energetske djelatnosti, jedan od osnovnih poslova HERA-e je izdavanje, produženje i prijenos dozvola za obavljanje energetske djelatnosti. Zakonom o energiji („Narodne novine”, broj 120/12, 14/14, 102/15 i 68/18) izmijenjene su odredbe vezane za obavljanje energetske djelatnosti te odredbe vezane uz sadržaj pravilnika kojim se propisuju uvjeti za obavljanje energetske djelatnosti, razdoblje za koje se izdaje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti, kao i oblik, sadržaj i način vođenja registra izdanih i oduzetih dozvola. Navedena materija uređena je Pravilnikom o dozvolama za obavljanje energetske djelatnosti i vođenju registra izdanih i oduzetih dozvola za obavljanje energetske djelatnosti („Narodne novine”, broj 44/22).

Nadalje, bitan preduvjet za regulaciju energetske djelatnosti i ispravnu primjenu tarifnih metodologija predstavljaju odredbe o pravnom i računovodstvenom razdvajanju energetske djelatnosti. Zakonom o energiji HERA-i je propisana obveza utvrđivanja načina i postupka vođenja razdvojenog računovodstva te je HERA 15. srpnja 2014. donijela Odluku o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva energetske subjekata („Narodne novine”, broj 86/14), a 31. kolovoza 2016. Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva energetske subjekata („Narodne novine”, broj 81/16). HERA je u razdoblju od 12. rujna 2018. do 11. listopada 2018. provela javnu raspravu vezano uz Prijedlog nove Odluke o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva energetske subjekata pri čemu su pozvani energetske subjekti te zainteresirana i stručna javnost da dostave svoje primjedbe. HERA je 7. prosinca 2018. donijela novu Odluku o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva energetske subjekata („Narodne novine”, broj 111/18), a 9. rujna 2022. HERA je donijela Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva energetske subjekata („Narodne novine”, broj 106/22). Na temelju predmetne Odluke u 2023. godini će se pratiti poslovni događaji energetske subjekata te način i postupak vođenja razdvojenog računovodstva, razdvojenog praćenja poslovnih događaja, pravila za posebno i odvojeno vođenje poslovnih knjiga, razdvajanje računa imovine, obveza, prihoda i rashoda te forma, sadržaj i dostava financijskih izvještaja energetske subjekata za potrebe regulacije energetske djelatnosti.

Važećim hrvatskim zakonskim paketom, koji je usklađen s odredbama Trećeg paketa energetske propisa Europske unije, propisano je da HERA donosi odluke o iznosima tarifnih stavki, i to po zahtjevu energetske subjekta ili samostalno. Zakonom o energiji i Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti bitno je promijenjena uloga HERA-e u pogledu određivanja cijena, odnosno iznosa tarifnih stavki, za regulirane energetske djelatnosti. U tom će smislu HERA donositi i javno objavljivati odluke o iznosima tarifnih stavki.

Zakonom o energetske učinkovitosti („Narodne novine”, broj 127/14, 116/18, 25/20 i 41/21) propisane su značajne obveze HERA-e. Između ostalog HERA će provoditi nadzor nad obvezama opskrbljivača energije u svezi s dostavom informacija o obračunu energije te prethodnoj potrošnji krajnjeg kupca za obračunska mjerna mjesta koja su predmet ugovornog odnosa, koje obuhvaćaju usporedbu s prosječnim uobičajenim ili referentnim krajnjim kupcem iz iste kategorije krajnjih kupaca. HERA će provoditi nadzor nad obvezama distributera energije koji trebaju osigurati da, u mjeri u kojoj je to tehnički moguće, financijski opravdano i razmjerno s obzirom na potencijalne uštede energije, krajnjim kupcima energije u kućanstvima budu pribavljena pojedinačna brojila.

Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji („Narodne novine”, broj 138/21) jasno je uređio dužnosti i poslove HERA-e u pogledu povlaštenih proizvođača električne energije. Navedenim Zakonom, jasno su određene dužnosti HERA-e u odnosu na stjecanje statusa povlaštenog proizvođača, nadzora njihova rada te ostvarivanja zadanih uvjeta korištenja postrojenja, odnosno učinkovitosti kogeneracijskih postrojenja. Nadalje, Uredbom o poticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitim kogeneracijama („Narodne novine”, broj 116/18 i 60/20) propisane su dodatne obveze HERA-e.

Slijedi pregled regulatornih aktivnosti koje HERA provodi kontinuirano vezano za sve sektore i sve energetske djelatnosti.

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Provedba			
1.	Vođenje postupaka izdavanja, produženja, prijenosa i prestanka važenja dozvole za obavljanje energetske djelatnosti	Osiguravanje zakonodavne utemeljenosti obavljanja energetske djelatnosti	Q1	Q2	Q3	Q4
2.	Nadzor provođenja odredbi o razdvajanju poslovnih knjiga i odvojenom sastavljanju financijskih izvještaja za svaku energetske djelatnost posebno i odvojeno od drugih djelatnosti, odnosno nadzor nad provedbom Odluke o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva energetske subjekata	Razvidno poslovanje energetske subjekata s ciljem sprečavanja unakrsnog subvencioniranja između energetske djelatnosti te energetske i drugih djelatnosti	Q1	Q2	Q3	Q4
3.	Nadzor nad energetske subjektima u smislu provođenja svih odredbi i obveza propisane energetske zakonima	Transparentnost poslovanja energetske subjekata	Q1	Q2	Q3	Q4
4.	Provedba obveza vezane uz povlaštene proizvođače električne energije	Proizvodnja električne energije i toplinske energije u skladu s propisane uvjetima za ostvarivanje statusa povlaštenog proizvođača električne energije	Q1	Q2	Q3	Q4
5.	Nadzor primjene metodologija i propisane naknada, poštivanja načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti u radu operatora tržišta energije, analiza funkcioniranja tržišta električne energije i tržišta plina, nadzor stupnja otvorenosti, natjecanja i zlouporaba na tržištu električne energije i tržištu plina te u opskrbi kupaca energije, nadzor ograničavajućih ugovora, a posebno ugovora kojima se ograničava broj opskrbljivača	Razvidna i učinkovita organizacija i funkcioniranje tržišta električne energije i tržišta plina te pravilno i razvidno postupanje operatora tržišta energije i sudionika na tržištu električne energije i tržištu plina	Q1	Q2	Q3	Q4
6.	Rješavanje žalbi i prigovora krajnjih kupaca energije	Zaštita krajnjih kupaca energije	Q1	Q2	Q3	Q4

2.1. Poslovi vezani uz sektor električne energije

U 2023. godini HERA će nastaviti s provedbom svojih nadležnosti, poslova i obveza koji su joj propisani zakonima i podzakonskim propisima koji se tiču električne energije te pratiti razvoj tržišta električne energije.

S obzirom da je krajem 2021. godine donesen novi Zakon o tržištu električne energije, 2022. godina je bila obilježena izradom podzakonskih akata koje je donosila HERA ili na koje je HERA davala suglasnost ili mišljenje. Slijedom toga, u 2023. godini očekuju se značajne promjene i napredak u razvoju tržišta električne energije i prilagodba novim propisima, a ponajviše zbog pojave novih elektroenergetskih djelatnosti koje uvodi Zakon o tržištu električne energije (djelatnosti agregiranja, organiziranja energetske zajednice građana, skladištenje električne energije te djelatnost operatora zatvorenog distribucijskog sustava). Također krajem 2021. godine, donesen je novi Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji koji je donio dodatne novine za tržište električne energije, poput zajednice obnovljive energije, ugovora o kupnji energije iz obnovljivih izvora energije, uzajamnog trgovanja (*peer-to-peer*) energijom iz obnovljivih izvora itd.

Upravo zbog sve većeg broja krajnjih kupaca koji se odlučuju na korištenje obnovljivih izvora energiju za vlastite potrebe, značajno će se razvijati tržište električne energije, pri čemu se takvi krajnji kupci prema Zakonu o tržištu električne energije nazivaju aktivni kupci. Navedeni zakoni su propisali različite oblike udruživanja na tržištu, poput energetske zajednice građana i zajednice obnovljive energije, kao i skupine krajnjih kupaca koji zajednički nastupaju kao aktivni kupac, s ciljem razvoja tržišta kroz nove elektroenergetske djelatnosti te, za brojne građane najzanimljivijeg, mehanizma dijeljenja energije u kojem se električna energija predana u elektroenergetsku mrežu na obračunskim mjernim mjestima skupine krajnjih kupaca dijeli po obračunskim mjernim mjestima koja su uključena u dijeljenje električne energije. Razvoj maloprodajnog tržišta zahtijevat će pomno praćenje primjene propisa, a posebice podzakonskih akata koje donosi HERA, a kako bi se po potrebi uklanjale administrativne barijere te unaprjeđivala provedbena praksa.

Također, pojava novih elektroenergetskih djelatnosti, a posebice agregiranje i skladištenje uvjetovat će razvoj novih poslovnih modela u energetici te pojačani razvoj kratkoročnih tržišta električne energije. U ovom pogledu početkom 2023. godine očekuje se donošenje preostalih akata čije je donošenje propisao Zakon o tržištu električne energije.

Posebni izazovi za HERA-u biti će provedba aktivnosti povezanih s poremećajima nastalim na energetskim tržištima u razdoblju od kraja 2021. godine i njihovom eskalacijom u 2022. godini, pri čemu će se znatni naponi usmjeriti na zaštitu potrošača, ali i na osiguravanje nesmetanog i razvidnog odvijanja tržišta i osiguravanje rada operatora sustava.

Vezano za sektor električne energije, HERA će provoditi aktivnosti koje su navedene u sljedećoj tablici.

Pregled provođenja aktivnosti u 2023. godini

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Provedba			
			Q1	Q2	Q3	Q4
1.	Praćenje i nadziranje funkcioniranja tržišta električne energije	Razvidno i učinkovito funkcioniranje tržišta električne energije	Q1	Q2	Q3	Q4
2.	Davanje odobrenja na desetogodišnje planove razvoja prijenosne i distribucijske mreže te praćenje njihove provedbe	Optimalna izgradnja, modernizacija i sigurnost rada elektroenergetskog sustava				Q4
3.	Provjera usklađenosti desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže s neobvezujućim desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže Europske unije	Poštivanje načela energetske zakonodavstva Europske unije				Q4
4.	Po potrebi, donošenje i javno objavljivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos i distribuciju električne energije	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetskim zakonima				Q4
5.	Donošenje i javno objavljivanje iznosa tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetskim zakonima	Q1	Q2	Q3	Q4
6.	Praćenje i analiziranje troškova izgradnje priključaka i stvaranja tehničkih uvjeta u mreži te prihoda od naknade za priključenje	Razvidni i jedinstveni uvjeti priključenja	Q1	Q2	Q3	Q4
7.	Praćenje i nadzor uravnoteženja elektroenergetskog sustava i primjene nadomjesnih krivulja opterećenja	Osiguravanje kriterija za obračun troškova energije uravnoteženja	Q1	Q2	Q3	Q4
8.	Praćenje i nadzor određivanja i dodjele prekozonskih kapaciteta i upravljanja zagušenjima	Osiguranje provedbe propisanih kriterija za dodjelu prekozonskih kapaciteta i upravljanja zagušenjima	Q1	Q2	Q3	Q4

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Provedba			
			Q1	Q2	Q3	Q4
9.	Nadzor korištenja prihoda od dodjele prekozonskih kapaciteta u skladu s Uredbom (EU) 2019/943	Provedba Uredbe (EU) 2019/943	Q1	Q2	Q3	Q4
10.	Izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije	Osiguranje razvidnih i jedinstvenih uvjeta za izgradnju postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije	Q1	Q2	Q3	Q4
11.	Izdavanje suglasnosti za izgradnju i pogon izravnih vodova	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1	Q2	Q3	Q4
12.	Donošenje Odluke o iznosu jedinične naknade za priključenje na mrežu	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima				Q4
13.	Davanje mišljenja Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja (dalje: Ministarstvo) na prijedlog programa uvođenja sustava naprednog mjerenja	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1			
14.	Davanje suglasnosti operatoru prijenosnog sustava na procjenu količine i ukupnog troška nabave za pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima				Q4
15.	Davanje suglasnosti operatoru distribucijskog sustava na procjenu količine i ukupnog troška nabave za pokrivanje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima				Q4
16.	Davanje mišljenja operatoru prijenosnog sustava na godišnje izvješće o sigurnosti opskrbe u prijenosnom sustavu	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima		Q2		
17.	Davanje mišljenja operatoru distribucijskog sustava na godišnje izvješće o sigurnosti opskrbe u distribucijskom sustavu	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima		Q2		
18.	Davanje suglasnosti operatoru distribucijskog sustava na Pravila o priključenju na distribucijsku mrežu	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1			
19.	Davanje suglasnosti operatoru distribucijskog sustava na Pravila primjene nadomjesnih krivulja opterećenja	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1			
20.	Davanje suglasnosti operatoru distribucijskog sustava na Pravila i cjenik nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1			
21.	Davanje suglasnosti operatoru distribucijskog sustava na Mrežna pravila distribucijskog sustava	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima		Q2		
22.	Davanje suglasnosti operatoru distribucijskog sustava na Pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za distribucijski sustav	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima		Q2		

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Provedba			
23.	Davanje suglasnosti operatoru distribucijskog sustava na Pravila o upravljanju zagušenjima u distribucijskom sustavu	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima		Q2		
24.	Davanje suglasnosti operatoru distribucijskog sustava za nabavu proizvoda i usluga za nefrekvencijske pomoćne usluge	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima				Q4
25.	Davanje suglasnosti operatoru distribucijskog sustava na obrazloženi zahtjev za nabavu proizvoda i usluga za upravljanje zagušenjima	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima				Q4
26.	Davanje suglasnosti operatoru prijenosnog sustava na Pravila o priključenju na prijenosnu mrežu	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1			
27.	Davanje suglasnosti operatoru prijenosnog sustava na Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1			
28.	Davanje suglasnosti operatoru prijenosnog sustava na Pravila o nefrekvencijskim pomoćnim uslugama za prijenosni sustav	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1			
29.	Davanje suglasnosti operatoru prijenosnog sustava na Pravila o upravljanju zagušenjima u prijenosnom sustavu	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima		Q2		
30.	Davanje suglasnosti operatoru prijenosnog sustava na Mrežna pravila prijenosnog sustava	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1			
31.	Davanje suglasnosti operatoru prijenosnog sustava na Pravila i cjenik nestandardnih usluga operatora prijenosnog sustava	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1			
32.	Davanje suglasnosti operatoru prijenosnog sustava na zahtjev za nabavu proizvoda i usluga za uravnoteženje sustava i energije uravnoteženja	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima				Q4
33.	Davanje suglasnosti operatoru prijenosnog sustava na zahtjev za nabavu proizvoda i usluga za nefrekvencijske pomoćne usluge	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima				Q4
34.	Davanje suglasnosti operatoru prijenosnog sustava na zahtjev za nabavu proizvoda i usluga za upravljanje zagušenjima	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima				Q4
35.	Davanje suglasnosti operatoru tržišta na Pravila organiziranja veleprodajnih tržišta električne energije	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1			
36.	Odobravanje pravila/metodologija u skladu s Uredbom CACM	Primjena pravnog okvira Europske unije	Q1	Q2	Q3	Q4

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Provedba			
37.	Odobranje pravila/metodologija u skladu s Uredbom EBGL	Primjena pravnog okvira Europske unije	Q1	Q2	Q3	Q4
38.	Odobranje pravila/metodologija u skladu s Uredbom SOGL	Primjena pravnog okvira Europske unije	Q1	Q2	Q3	Q4
39.	Odobranje pravila/metodologija u skladu s Uredbom FCA	Primjena pravnog okvira Europske unije	Q1	Q2	Q3	Q4
40.	Suradnja s nadležnim ministarstvom i drugim relevantnim tijelima u izradi plana pripravnosti na rizike u skladu s Uredbom (EU) 2019/941	Primjena Uredbe (EU) 2019/941	Q1	Q2	Q3	Q4
41.	Davanje suglasnosti neovisnom operatoru prijenosa na sve komercijalne i financijske ugovore s vertikalno integriranim subjektom	Osiguravanje neovisnosti operatora prijenosnog sustava	Q1	Q2	Q3	Q4
42.	Praćenje provedbe programa usklađenosti operatora prijenosnog sustava	Osiguravanje neovisnosti operatora prijenosnog sustava	Q1	Q2	Q3	Q4
43.	Rješavanje prigovora energetskih subjekata u vezi primjene pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava i dodjele PPK te na rad HROTE-a, HOPS-a i HEP-ODS-a	Osiguravanje djelovanja tržišta električne energije	Q1	Q2	Q3	Q4
44.	Omogućavanje registracije tržišnih sudionika u ACER-ov registar tržišnih sudionika	Nadzor tržišta električne energije	Q1	Q2	Q3	Q4
45.	Praćenje provedbe Uvjeta kvalitete opskrbe električnom energijom	Poboljšavanje razine kvalitete opskrbe električnom energijom	Q1	Q2	Q3	Q4
46.	Upis podataka i pohrana dokumenata u Registar OIEKPP	U skladu s Pravilnikom o Registru obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača	Q1	Q2	Q3	Q4
47.	Vođenje registra energetskih zajednica	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetskim zakonima	Q1	Q2	Q3	Q4
48.	Izdavanje rješenja o stjecanju statusa zatvorenog distribucijskog sustava	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetskim zakonima	Q1	Q2	Q3	Q4

2.2. Poslovi vezani uz sektor plina

Vlada Republike Hrvatske 8. rujna 2022. donijela je Uredbu o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije („Narodne novine“, broj 104/22), a 14. rujna i 19. listopada 2022. Uredbe o izmjeni i dopuni Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije („Narodne novine“, broj 106/22 i 12/22), (dalje: Uredba), kojom je propisano da HERA prati primjenu Uredbe te nadzire primjenu cijena određenim odredbama ove Uredbe. Naime, na temelju navedene Uredbe, Vlada RH donijela je Odluku o cijeni i raspodjeli kapaciteta prirodnog plina kojeg je Hrvatska elektroprivreda d.d. preuzela od proizvođača prirodnog plina („Narodne novine“, broj 122/22) (dalje: Odluka) za razdoblje do 31. ožujka 2024., a za potrebe distributera plina u svrhu namirenja gubitaka za distribuciju plina, za kupce toplinske energije iz samostalnog toplinskog sustava, javnu uslugu za potrebu kupaca iz kategorije kućanstvo, te za kupce plina iz kategorije poduzetništvo iz članka 2. stavka 3. Uredbe. U svrhu praćenja primjene navedene Uredbe i nadzora primjene cijena

određenih Odlukom, HERA će pratiti i analizirati izvješća o provedbi Odluke koja je po isteku svakog mjeseca, počevši od 1. listopada 2022., Hrvatska elektroprivreda d.d. dužna dostavljati HERA-i, kao i analizirati ugovore o opskrbi plinom koje su energetske subjekti koji su navedeni u Odluci bili dužni sklopiti s društvom Hrvatska elektroprivreda d.d.

Također, obzirom da je ministar gospodarstva i održivog razvoja 21. travnja 2022. donio Odluku o proglašavanju ranog upozorenja vezano uz razinu kriznih stanja zaštite sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske, na temelju Plana intervencije o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 78/14), te da je donesen novi Plan intervencije o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 127/22), HERA će i tijekom 2023. godine nastaviti aktivno sudjelovati u radu Kriznog tima odgovornog za provedbu Plana intervencije o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske (dalje: Krizni tim) te sukladno svojim zakonskim ovlastima i odredbama Plana intervencije, nadzirati postupanja i odnose između energetskih subjekata i sudionika na tržištu plina te dostavljati Ministarstvu i Kriznom timu relevantne podatke potrebne za upravljanje kriznim stanjem.

HERA će tijekom 2023. godine raditi na provedbi studije „Podloge za unaprjeđenje modela tržišta plina u Republici Hrvatskoj“, izrada koje će se pokrenuti početkom godine, a cilj studije će biti identifikacija nedostataka postojećeg modela tržišta plina uz prijedlog unaprjeđenja modela na veleprodajnoj i na maloprodajnoj razini. Uzimajući u obzir rezultate studije HERA će ujedno pripremati i analizu funkcioniranja tržišta plina u Republici Hrvatskoj koja ima za cilj identificirati aktualno stanje i prepreke daljnjeg razvoja tržišta plina te utvrditi mjere za daljnje promoviranje učinkovitog tržišnog natjecanja i unaprjeđenje funkcioniranja tržišta plina u Republici Hrvatskoj. S obzirom da je analizom funkcioniranja tržišta plina provedenom u 2019. i 2020. godini, kao jedna od mjera promoviranja učinkovitog tržišnog natjecanja, u skladu s odredbama Zakona o tržištu plina, određeno donošenje plana deregulacije cijena plina, analizom tijekom 2023. godine će se, među ostalim, preispitati vremenski kontekst donošenja plana deregulacije cijena plina, kao i detaljnije razmotriti relevantna mjerila i referentne vrijednosti tih mjerila kao pokazatelje odgovarajuće razvijenosti tržišta plina i spremnosti za daljnju fazu deregulacije. Naime, deregulacija cijena plina, jednim je dijelom (prva i druga faza) propisana odredbama Zakona o tržištu plina, dok će se treća faza i eventualne daljnje faze definirati planom deregulacije cijena plina.

HERA je tijekom 2022. godine dva puta provela javne natječaje za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge opskrbe plinom, i to za distribucijsko područje operatora distribucijskog sustava IVAPLIN d.o.o., Ivanić-Grad, za distribucijsko područje operatora distribucijskog sustava BROD-PLIN d.o.o., Slavonski Brod i za distribucijsko područje operatora distribucijskog sustava ZELINA-PLIN d.o.o., Sveti Ivan Zelina, s obzirom da je na navedenim distribucijskim područjima aktivirana zajamčena opskrba. Budući da na provedenim javnim natjecajima nije zaprimljena niti jedna ponuda, odnosno nije bilo iskazanog interesa za preuzimanje obveze javne usluge opskrbe plinom na predmetnim distribucijskim područjima, HERA će početkom 2023. godine razmotriti daljnje korake s ciljem odabira opskrbljivača u obvezi javne usluge opskrbe plinom za navedena područja.

S ciljem poticanja učinkovitog tržišnog natjecanja, HERA je tijekom 2022. godine izradila specijaliziranu web aplikaciju *Alat za usporedbu cijena plina* koji bi krajnjim kupcima trebala olakšati donošenje odluke o izboru opskrbljivača plinom, omogućiti usporedbu cijene plina i uvjeta opskrbe plinom te olakšati pristup kontaktima opskrbljivača plinom. HERA će početkom 2023. godine *Alat za usporedbu cijena plina* staviti u uporabu. *Alat za usporedbu cijena plina* predstavlja jedan od ključnih elemenata koji će kupcima plina omogućiti aktivnu ulogu na maloprodajnom tržištu i pristup informacijama o konkurentnim ponudama, s ciljem smanjenja računa za plin promjenom opskrbljivača plinom. Tijekom 2023. godine HERA će kontinuirano pratiti funkcioniranje aplikacije te provjeravati i verificirati unos podataka i ponuda u aplikaciju od strane opskrbljivača plinom s ciljem unaprjeđenja aplikacije.

HERA će u prvom tromjesečju 2023. godine dio aktivnosti usmjeriti na analizu i davanje suglasnosti na Desetogodišnji plan razvoja plinskog transportnog sustava Republike Hrvatske 2023. – 2032. operatora plinskog transportnog sustava PLINACRO d.o.o., a koji obuhvaća i investicijske projekte iz kategorije „REPowerEU projekti“ te uzima u obzir donesenu Odluku o povećanju sigurnosti opskrbe plinom izgradnjom plinovoda Zlobin – Bosiljevo i povećanjem kapaciteta LNG terminala na 6,1 milijardu kubičnih metara plina godišnje („Narodne novine“, broj 96/22). Navedene aktivnosti uključivat će i provedbu savjetovanja sa svim

postojećim ili potencijalnim korisnicima transportnog sustava o desetogodišnjem planu razvoja transportnog sustava kroz javnu raspravu koja treba trajati 15 dana.

Kako bi se pridonijelo razumijevanju problema s kojima se susreću krajnji kupci, u smislu informiranosti o svojim pravima i zaštiti istih, a sve s ciljem poboljšanja prava krajnjih kupaca koji koriste javnu uslugu opskrbe plinom, HERA će u 2023. godini provesti „Istraživanje zadovoljstva krajnjih kupaca koji koriste javnu uslugu opskrbe plinom razinom kvalitete opskrbe plinom“.

Uz navedeno, HERA će dio aktivnosti tijekom 2023. godine usmjeriti na praćenje provedbe i analizu rezultata studije „Podloge za utvrđivanje tehničkih zahtjeva i troškova uvođenja naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje kod krajnjih kupaca prirodnog plina“ izrada koje će se pokrenuti početkom godine. Rezultat navedene studije treba biti odabir minimalnih funkcionalnosti naprednih mjernih uređaja, tehnologije naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje. HERA će u postupku izrade studije, a prije odabira navedenih minimalnih funkcionalnosti, provesti javno savjetovanje sa zainteresiranim stranama. Nakon konačnog odabira minimalnih funkcionalnosti i tehnologije provest će se analiza troškova i koristi uvođenja naprednih mjernih uređaja, a koja će biti sastavni dio studije.

Vezano za sektor prirodnog plina, HERA će provoditi aktivnosti kako su navedene u sljedećoj tablici.

Pregled provođenja aktivnosti u 2023. godini

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Provedba			
1.	Odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge za distribucijska područja na kojima je aktivirana zajamčena opskrba	Postupak provedbe javnog natječaja za opskrbljivača u obvezi javne usluge i donošenje odluke o odabiru opskrbljivača u obvezi javne usluge	Q1			
2.	Donošenje odluke o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za razdoblje od 1. travnja do 31. prosinca 2023. te za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2024.	Donošenje odluke o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za sve opskrbljivače u obvezi javne usluge, a koja uključuje sve komponente krajnje cijene opskrbe plinom (trošak nabave plina, trošak distribucije, trošak opskrbe plinom)	Q1			
3.	Odobranje desetogodišnjeg plana razvoja plinskog transportnog sustava 2023.-2032.	Donošenje odluke o odobravanju desetogodišnjeg plana razvoja plinskog transportnog sustava 2023.-2032.	Q1			
4.	Analiza funkcioniranja tržišta plina u Republici Hrvatskoj	Provođenje analize parametara tržišta plina koja ima za cilj identificirati aktualno stanje i prepreke daljnjeg razvoja tržišta plina te utvrditi mjere za promoviranje učinkovitog tržišnog natjecanja i osiguranje optimalnog funkcioniranja tržišta plina u Republici Hrvatskoj		Q2	Q3	Q4
5.	Praćenje i nadziranje funkcioniranja tržišta plina	Razvidno i učinkovito funkcioniranje tržišta plina	Q1	Q2	Q3	Q4

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Provedba			
6.	Praćenje primjene Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije i nadzor primjene cijena određenim odredbama Uredbe te Odluke o cijeni i raspodjeli kapaciteta prirodnog plina kojeg je Hrvatska elektroprivreda d.d. preuzela od proizvođača prirodnog plina	Nadzor provedbe Uredbe. Hrvatska elektroprivreda d.d. dužna je, po isteku svakog mjeseca od dana stupanja na snagu Odluke, HERA-i dostavljati izvješće o provedbi Odluke	Q1	Q2	Q3	Q4
7.	Sudjelovanje u radu Kriznog tima	Doprinos sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske	Q1	Q2	Q3	Q4
8.	Davanje mišljenja sukladno energetske zakonima	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1	Q2	Q3	Q4
9.	Davanje suglasnosti operatorima na izmjene i dopune podzakonskih akata	Davanje suglasnosti operatoru	Q1	Q2	Q3	Q4
10.	Donošenje odluke o iznosu tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu plinom za krajnje kupce koji nisu kućanstvo za sva tromjesečja 2023. godine	Donošenje odluke o iznosu tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu plinom za krajnje kupce koji nisu kućanstvo za sva tromjesečja 2023. godine, a koja uključuje komponente krajnje cijene zajamčene opskrbe (trošak nabave plina, trošak distribucije i trošak opskrbe plinom)	Q1	Q2	Q3	Q4
11.	Analiza i usklađivanje tržišnih tipskih ugovora i ugovornih uvjeta u segmentu kućanstava	Analiza i usklađivanje tržišnih tipskih ugovora i ugovornih uvjeta s važećim zakonskim i podzakonskim okvirom u području plina, a u okviru izdavanja i produženja dozvola za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe plinom	Q1	Q2	Q3	Q4
12.	Primjena Uredbe (EU) 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetske infrastrukturu	Analiza i usvajanje odluka o prekograničnoj raspodjeli troškova, kao i odluka o dodatnim poticajnim elementima, a po zaprimanju investicijskih zahtjeva	Q1	Q2	Q3	Q4
13.	Nadziranje provedbe Uredbe Komisije (EU) 312/2014 od 26. ožujka 2014. o uspostavljanju mrežnih pravila o uravnoteženju plina transportnih mreža	Nadzor provedbe Uredbe	Q1	Q2	Q3	Q4
14.	Nadziranje provedbe Uredbe Komisije (EU) 2017/459 od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila za mehanizme raspodjele kapaciteta u transportnim sustavima za plin i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 984/2013	Nadzor provedbe Uredbe	Q1	Q2	Q3	Q4
15.	Nadziranje provedbe Uredbe Komisije (EU) 2015/703 od 30. travnja 2015. o uspostavi mrežnih pravila interoperabilnosti i razmjene podataka	Nadzor provedbe Uredbe	Q1	Q2	Q3	Q4

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Provedba			
16.	Sudjelovanje u radu radnog tijela zaduženog za provedbu Zakona o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva i pripremu Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva i provedbenih propisa	Stručni doprinos kroz aktivnosti u radnim grupama i timovima	Q1	Q2	Q3	Q4
17.	Sudjelovanje u radu radnog tijela zaduženog za unaprjeđenje zakonodavnog okvira za bioplin	Stručni doprinos kroz aktivnosti u radnim grupama i timovima	Q1	Q2	Q3	Q4
18.	Uspostava i provedba alata za usporedbu cijene plina	Uspostava specijalizirane web aplikacije <i>Alat za usporedbu cijene plina</i> , praćenje funkcioniranja aplikacije te provjera i verifikacija podataka i ponuda unesenih u aplikaciju od strane opskrbljivača plinom	Q1	Q2	Q3	Q4
19.	Izrada studije „Podloge za utvrđivanje tehničkih zahtjeva i troškova uvođenja naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje kod krajnjih kupaca prirodnog plina“	Odabir minimalnih funkcionalnosti naprednih mjernih uređaja, tehnologije naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje te analiza troškova i koristi (CBA) uvođenja naprednih mjernih uređaja		Q2	Q3	Q4
20.	Izrada studije “Podloge za unaprjeđenje modela tržišta plina u Republici Hrvatskoj“	Identifikacija nedostataka postojećeg modela tržišta plina uz prijedlog unaprjeđenja modela na veleprodajnoj i na maloprodajnoj razini, s ciljem učinkovitog tržišnog natjecanja i osiguranja optimalnog funkcioniranja tržišta plina	Q1	Q2	Q3	
21.	Izrada studije „Istraživanje zadovoljstva krajnjih kupaca koji koriste javnu uslugu opskrbe plinom razinom kvalitete opskrbe plinom“	Rezultati navedenog istraživanja pridonijet će razumijevanju problema s kojima se susreću krajnji kupci, s ciljem poboljšanja prava krajnjih kupaca koji koriste javnu uslugu opskrbe plinom		Q2	Q3	

2.3. Poslovi vezani uz sektor nafte, naftnih derivata i biogoriva

Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata, kojim se u sektoru nafte i naftnih derivata uspostavljaju tržišni odnosi, usklađen je sa zakonodavnim okvirom Europske unije i s preostalim zakonima iz paketa energetske zakonodavstva Republike Hrvatske.

U sektoru biogoriva pravni okvir je uređen Zakonom o biogorivima za prijevoz i podzakonskim propisima koji su doneseni sukladno tome Zakonu te je usklađen sa zakonodavnim okvirom Europske unije u dijelu uporabe biogoriva za prijevoz.

Pregled provođenja aktivnosti HERA-e vezanih uz sektor nafte, naftnih derivata i biogoriva nalazi se u sljedećoj tablici.

Pregled provođenja aktivnosti u 2023. godini

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Provedba
1.	Sudjelovanje u radnim timovima za izmjene i dopune postojećih te donošenje novih zakona i podzakonskih propisa	Prijedlog implementacije zaključaka radnih timova u zakonodavni okvir Republike Hrvatske	Na poziv nadležnih tijela
2.	Sudjelovanje u radu Stručnog povjerenstva za praćenje redovite opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata	Ispunjavanje odredbi propisanih Zakonom o tržištu nafte i naftnih derivata	Na poziv nadležnih tijela
3.	Sudjelovanje u radnim timovima za provedbu Zakona o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva	Stručni doprinos kroz aktivnosti u radnim grupama i timovima	Na poziv nadležnih tijela

2.4. Poslovi vezani uz sektor toplinske energije

U 2023. godini HERA će u suradnji s nadležnim ministarstvom, energetske subjektima i predstavnicima zainteresirane javnosti nastaviti s praćenjem primjene zakona i podzakonskih propisa u sektoru toplinske energije. HERA će se zalagati za daljnji razvoj sektora toplinske energije, unapređenje učinkovitosti sustava proizvodnje i distribucije toplinske energije, sigurnost opskrbe kupaca toplinske energije i krajnjih kupaca, rekonstrukciju, zamjenu i dogradnju toplinskih sustava uz smanjenje gubitaka u distribuciji toplinske energije te za uvođenje i korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije u proizvodnji toplinske energije.

Početakom 2021. godine, na snagu je stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetske učinkovitosti („Narodne novine”, broj 41/21) koji je donio nove odredbe za razdoblje kumuliranja (razdoblje u kojem se prati provedba mjera), a koje traje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030. godine. Time su energetske subjektima u sektoru toplinske energije propisane obveze u sustavu obveze energetske ušteda.

Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji („Narodne novine”, broj 138/21) koji je stupio na snagu polovinom prosinca 2021. godine donosi obaveze povećanja udjela obnovljivih izvora energije u sektoru grijanja i hlađenja i to okvirno za 1,1 postotna boda kao godišnji prosjek izračunat za razdoblje od 2021. do 2025. i od 2026. do 2030. godine, polazeći od udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru grijanja i hlađenja u 2020. godini. U kontekstu jačeg uključivanja energije iz obnovljivih izvora za grijanje i hlađenje očekuje se realizacija mjera ugradnje visokoučinkovitih sustava grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora u zgrade ili uporaba energije iz obnovljivih izvora ili otpadne topline i hladnoće u postupcima industrijskog grijanja i hlađenja. Očekuju se izmjene i dopune postojećih podzakonskih akata koje treba donijeti, a koji imaju će imati utjecaja na djelatnosti i obveze HERA-e, energetske subjekata te povlaštenih proizvođača električne energije.

S ciljem dekarbonizacije energetske sektora očekuje se postizanje većih energetske ušteda u toplinskim sustavima, održivosti proizvodnje i učinkovito korištenja toplinske energije i energetske resursa, te jačanje uloge obnovljivih izvora energije u smanjivanju energetske ovisnosti. Kako bi se ispunili ciljevi iz Europskog Zelenog plana očekuju se izmjene Zakona o tržištu toplinske energije i davanje mišljenja HERA-e u procesu donošenju podzakonskih akata.

Prema odredbama Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije HERA će napraviti reviziju jediničnih cijena za centralne i zatvorene toplinske sustave i o tome obavijestiti Ministarstvo.

HERA će u sektoru toplinske energije provoditi aktivnosti kako su navedene u sljedećoj tablici.

Pregled provođenja aktivnosti u 2023. godini

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Provedba			
1.	Davanje mišljenja na nacрте propisa i sudjelovanje u javnim raspravama	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1	Q2	Q3	Q4
2.	Nadzor nad primjenom općih uvjeta za isporuku toplinske energije, općih uvjeta za opskrbu toplinskom energijom te mrežnih pravila za distribuciju toplinske energije	Ispunjenje obveza i postupanje dionika u sektoru toplinske energije u skladu s općim uvjetima za isporuku toplinske energije, općim uvjetima za opskrbu toplinskom energijom te mrežnim pravilima za distribuciju toplinske energije	Q1	Q2	Q3	Q4
3.	Vođenje registra i evidencije kupaca toplinske energije	Ispunjenje obveze HERA-e u skladu s odredbama zakona i podzakonskih propisa	Q1	Q2	Q3	Q4
4.	Donošenje odluka i drugih akata vezanih za tarifne stavke u centralnim toplinskim sustavima	Ispunjenje obveze HERA-e u skladu s odredbama zakona i podzakonskih propisa	Q1	Q2	Q3	Q4
5.	Donošenje pojedinačnih odluka i drugih akata vezanih za energetske subjekte	Ispunjenje obveze HERA-e u skladu s odredbama zakona i podzakonskih propisa	Q1	Q2	Q3	Q4
6.	Rješavanje žalbi i prigovora vezanih uz energetske djelatnosti u sektoru toplinske energije	Ispunjenje obveze HERA-e u skladu s odredbama zakona i podzakonskih propisa	Q1	Q2	Q3	Q4
7.	Izdavanje rješenja i donošenje odluka u svezi sa statusom-povlaštenog proizvođača električne energije za kogeneracijska postrojenja	Proizvodnja električne energije i toplinske energije u skladu s propisanim uvjetima za ostvarivanje statusa povlaštenog proizvođača električne energije	Q1	Q2	Q3	Q4
8.	Utvrđivanje ukupne godišnje učinkovitosti i uštede primarne energije kogeneracijskih postrojenja za koja su povlaštene proizvođači stekli status povlaštenog proizvođača električne energije	Proizvodnja električne energije i toplinske energije u skladu s propisanim uvjetima za ostvarivanje statusa povlaštenog proizvođača električne energije	Q1	Q2	Q3	Q4
9.	Upis podataka i pohrana dokumenata u Registar obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača (OIEKPP)	Uneseni podaci i pohranjeni dokumenti u Registru OIEKPP u skladu s Pravilnikom o Registru OIEKPP	Q1	Q2	Q3	Q4
10.	Izmjene i dopune (donošenje novih) podzakonskih akata	Nove/izmijenjene i dopunjene metodologije, mrežna pravila i opći uvjeti	Q1	Q2	Q3	Q4
11.	Nadzor nad provedbom Uredbe o otklanjanju poremećaja na tržištu energentima – Kontrola i utvrđivanje jediničnih cijena toplinske energije te revidiranje Odluka HERA	Utvrđene jedinične cijene toplinske energije u centralnim i zatvorenim toplinskim sustavima	Q1	Q2		

2.5. Rad Savjeta za regulatorne poslove i zaštitu potrošača

Prema Statutu HERA-e i Pravilniku o radu Savjeta za regulatorne poslove i zaštitu potrošača, u HERA-i djeluje Savjet za regulatorne poslove i zaštitu potrošača (dalje: Savjet).

Radom Savjeta podupire se zaštita potrošača i provedba učinkovite regulacije energetske djelatnosti od strane HERA-e, kao samostalne i neovisne pravne osobe s javnim ovlastima za regulaciju energetske djelatnosti. Nadalje, radom Savjeta:

- doprinosi se transparentnosti djelovanja HERA-e i
- promiče se ekspertno razmatranje regulatorne problematike i zaštite potrošača od strane članova Savjeta, kao aktivnih sudionika u procesu regulacije energetske djelatnosti, koji istovremeno nisu i nositelji regulatorne odgovornosti.

U 2023. godini planira se sazivanje sjednica Savjeta s ciljem transparentnog postupanja HERA-e te informiranja javnosti o budućim aktivnostima i mjerama koje se planira poduzeti, a koje su od interesa za energetske subjekte i potrošače, odnosno kupce energije.

Savjet će sudjelovati u davanju mišljenja HERA-i o nacrtima propisa i drugih javnih politika relevantnih za energetske sektor, te pratiti provedbu propisa i metodologija koje donosi HERA.

3. SURADNJA HERA-e S DRUGIM TIJELIMA I UDRUGAMA

Međunarodna suradnja

HERA ostvaruje aktivnu međunarodnu suradnju s energetske regulatorima iz država članica Europske unije i energetske regulatorima iz država u regiji. Najveći dio suradnje odvija se kroz članstvo u udruženjima regulatornih tijela na europskoj razini i sudjelovanje predstavnika HERA-e u stručnim radnim grupama tih udruženja.

1. srpnja 2013. Republika Hrvatska postala je članica Europske unije te je počela sudjelovati u radu tijela i institucija EU kao punopravni član. HERA je postala punopravni član ACER-a i od sredine 2013. godine aktivno sudjeluje u radu svih ACER-ovih tijela. ACER potpomaže i koordinira rad nacionalnih energetske regulatora na razini Europske unije, sa svrhom uspostavljanja djelotvornog tržišta energije u Europskoj uniji i osigurava da se integracija tržišta i harmonizacija regulatornog okvira odvija u skladu sa ciljevima energetske politike EU. Opsežna regulatorna suradnja odvija se putem stručnih radnih grupa koje pokrivaju područja rada ACER-a i kroz Odbor regulatora.

HERA, u suradnji s drugim relevantnim energetske regulatorima, odobrava brojne metodologije/pravila koja proizlaze iz zakonodavnog okvira EU. Regulatorne agencije imaju mogućnost i samostalnog dorađivanja i donošenja navedenih metodologija/pravila. U tom slučaju agencije surađuju izvan ACER-a u okviru posebnih regulatornih odbora. Kada se odlučuje o metodologijama/pravilima na razini EU-a, nacionalne regulatorne agencije koordiniraju svoje aktivnosti na Forumu energetske regulatora (engl. European Regulators Forum – ERF).

Kada je potrebno usuglasiti odluke vezane za metodologije/pravila koja se trebaju donijeti u okviru Core regije za proračun kapaciteta, HERA zajedno s agencijama iz regije surađuje u okviru Core regionalnog foruma energetske regulatora (engl. Core Energy Regulators' Regional Forum - CERRF).

HERA je u srpnju 2013. godine primljena u članstvo Vijeća europske regulatora (*Council of European Energy Regulators*) (dalje: CEER) i od tada aktivno sudjeluje u radu CEER-ovih radnih grupa i Opće skupštine. CEER djeluje kao platforma za suradnju, razmjenu informacija i pomoć između europske nacionalne regulatora čije interese i stavove zastupa na europskoj i međunarodnoj razini. CEER usko surađuje s ACER-om i njegove aktivnosti su komplementarne aktivnostima ACER-a u područjima koja nisu u ACER-ovoj nadležnosti.

U 2023. godini HERA će aktivno sudjelovati u radu ACER-a i CEER-a u skladu s programima rada tih tijela. To se odnosi ponajprije na putovanja i održavanje fizičkih sastanaka. Predstavnici HERA-e sudjelovat će i u radu Firentinskog foruma (električna energija), Madridskog foruma (plin), Dablinskog foruma (potrošači) i Kopenhaškog foruma (infrastruktura), skupovima u organizaciji Europske komisije na kojima se raspravlja o regulatornim pitanjima energetske sektora i tržištu energije u Europskoj uniji.

U okviru međunarodne suradnje predstavnici HERA-e će u 2023. godini nastaviti s aktivnim sudjelovanjem u radu Regulatornog odbora Energetske zajednice – ECRB (*Energy Community Regulatory Board*) te radnim grupama EWG (*Electricity Working Group*), CRMWG (*Customers and Retail Markets Working Group*) i GWG (*Gas Working Group*), kao i u radu Atenskog foruma (električna energija) i Forumu za plin, na način primjeren epidemiološkoj situaciji i u skladu s preporukama nadležnih tijela.

Predstavnici HERA-e će nastaviti sudjelovati u radu Mediteranskog udruženja regulatora za električnu energiju i plin – MEDREG (*Mediterranean Working Group on Electricity and Natural Gas*) i Udruženja regionalne regulatora – ERRA (*Energy Regulators Regional Association*).

Domaća suradnja

HERA će u 2023. godini u okviru svojih redovitih aktivnosti aktivno surađivati s ministarstvom nadležnim za energetiku te s ostalim ministarstvima u svezi problematike koja je iz djelokruga rada pojedinog ministarstva.

HERA će u 2023. godini surađivati s Državnim inspektoratom koji u svom djelokrugu obavlja i inspeksijske poslove u području energetike.

HERA će u 2023. godini nastaviti suradnju s Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja s kojom ima sklopljen Sporazum o suradnji na području zaštite tržišnog natjecanja, s ciljem razvijanja djelotvornog i učinkovitog tržišta energije i tržišnog natjecanja energetske subjekata. Trajna zadaća HERA-e, kao nacionalnog energetske regulatora, ostaje provođenje mjera koje imaju za cilj objektivno, stvarno i realno otvaranje tržišta električne energije i plina u Republici Hrvatskoj, sa svrhom ispunjavanja obveza uključivanja nacionalnog tržišta u jedinstveno unutarnje europsko tržište energije. Stoga će HERA i u toj zadaći surađivati s Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja.

HERA će u 2023. godini nastaviti s dobrom suradnjom s ostalim javnopravnim tijelima, kao i s raznim udrugama za zaštitu potrošača te kontaktima s potrošačima, bilo putem izravnih odgovora na upite potrošača, bilo putem razmatranja određenih pitanja koja se odnose na prava i zaštitu potrošača. Nadalje, HERA će nastaviti suradnju s Ministarstvom putem sudjelovanja u aktivnostima usmjerenim na zaštitu prava potrošača.

HERA će u 2023. godini nastaviti suradnju s dionicima koji predstavljaju pojedine skupine, pri čemu treba istaknuti suradnju s Hrvatskom gospodarskom komorom, Hrvatskom udrugom poslodavaca i stručnim udrugama koje djeluju u području energetike.

4. ZAŠTITA KRAJNJIH KUPACA ENERGIJE

HERA će u uspostavi i provođenju sustava regulacije energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge, u suradnji sa Savjetom za regulatorne poslove i zaštitu potrošača, unaprjeđivati zaštitu krajnjih kupaca energije.

U cilju ostvarivanja svoje Zakonom utvrđene funkcije zaštite kupaca energije, HERA će kao i do sada odlučivati o prigovorima koji su joj upućeni na postupanje operatora prijenosnog, odnosno transportnog ili distribucijskog sustava, skladišta plina te terminala za UPP, a u vezi s neispunjenjem obveza koje se odnose na obavljanje reguliranih energetske djelatnosti u skladu s energetske zakonima.

Slijedom zakonskih odredbi HERA će aktivno sudjelovati u području zaštite kupaca energije:

- provođenjem nadzora nad energetske subjektima,
- provođenjem nadzora nad kvalitetom usluga energetske subjekata,
- prikupljanjem i obradom podataka u vezi s djelatnostima energetske subjekata u području zaštite kupaca energije, putem Savjeta za regulatorne poslove i zaštitu potrošača,
- rješavajući pojedinačne žalbe i prigovore kupaca energije, na temelju javnih ovlasti u skladu sa Zakonom,
- zaštitom osobnih podataka kupaca energije i njihove privatnosti, u skladu s važećim propisima o zaštiti osobnih podataka i
- suradnjom s ministarstvima i nadležnim inspekcijama.

S ciljem jačanja svoje uloge u zaštiti kupaca energije HERA će i u 2023. godini surađivati s udrugama za zaštitu potrošača te ih, po potrebi, informirati o aktivnostima iz djelokruga rada HERA-e.

Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću

U skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama i Kodeksom savjetovanja sa zainteresiranom javnošću, HERA će u 2023. godini provoditi savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupku donošenja propisa i metodologija iz djelokruga svoga rada.

Radi osiguranja pune razvidnosti postupka izrade i donošenja propisa i drugih akata te jačanja povjerenja građana u institucije, a kako bi javnost imala sve relevantne informacije u vezi s izradom određenog akta već na samom početku postupka savjetovanja, HERA će, zajedno s objavom akta o kojem se provodi savjetovanje, upoznati javnost i sa sastavom radne skupine koja je akt izradila.

Savjetovanja pružaju priliku predstavnicima zainteresirane javnosti, energetske subjektima, organizacijama civilnog društva, nevladinim i neprofitnim organizacijama, da svojim znanjem, iskustvom i stručnošću utječu na sadržaj predloženih propisa, a u ime skupina i interesa koje zastupaju.

HERA smatra da proces donošenja odluka u hrvatskom energetske sektoru mora biti razvidan i uključivati suradnju svih uključenih dionika. Potpuni i otvoreni konzultacijski proces omogućuje sudionicima na tržištu energije da svoje primjedbe iznesu regulatornom tijelu, pružajući istovremeno sigurnost razvidnosti regulatornog procesa. Osim toga, bitno je da regulatorno tijelo obrazloži svoja ključna stajališta u svojim odlukama, čime se nastoji da svi sudionici i energetske subjekti na koje se te odluke odnose uvide argumentaciju za donijete odluke i stavove HERA-e.

Savjetovanja sa zainteresiranom javnošću provodit će se sa svrhom:

- prikupljanja informacija o interesima, stavovima i prijedlozima zainteresirane javnosti kako bi se podigla razina razumijevanja i prihvaćanja novih propisa,
- uočavanja slabosti i mogućih negativnih učinaka predloženih propisa.

U postupcima donošenja metodologija i podzakonskih propisa koje donosi na temelju javnih ovlasti, HERA će nastaviti s provedbom savjetovanja sa zainteresiranom javnošću uvažavajući svaki pojedinačni komentar posebice u onim dijelovima koji se tiču kupaca energije i njihove zaštite.

5. JAČANJE KAPACITETA HERA-e

5.1. Ljudski resursi

Ciljevi kadrovske politike HERA-e su:

- uspostava učinkovite strukture ljudskih resursa dostatne za kvalitetno izvršavanje svih propisanih zadaća,
- razvoj kompetentnosti i odgovornosti njezinih radnika, posebice u dijelu nadzora nad energetske subjektima kao i procesima na tržištu energije,
- specijalističko obrazovanje s ciljem osposobljavanja njezinih radnika za implementaciju najbolje regulatorne prakse i
- edukacija i osposobljavanje njezinih radnika koji imaju stalan ili redovit pristup osobnim podacima za zakonitu obradu osobnih podataka i njihovu zaštitu.

HERA u prosincu 2022. godine zapošljava 82 radnika, od čega 70 radnika sa završenim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem ili integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem ili specijalističkim diplomskim stručnim studijem.

HERA će koristiti vanjske usluge izrade složenih razvojnih projekata, studija i analiza, a zbog potrebe dodatnih specijalističkih i znanstvenih obrada i znanja.

Radnici HERA-e će se nastaviti sustavno obrazovati i stručno usavršavati na inozemnim i domaćim stručnim seminarima, kongresima i konferencijama te u institucijama koje provode specijalistička obrazovanja za regulatorne poslove i tržišta energije.

5.2. Informacijsko-komunikacijska infrastruktura

S ciljem poboljšanja komunikacije i postizanja veće poslovne učinkovitosti HERA će provesti aktivnosti u vezi s informacijsko-komunikacijskom infrastrukturom kako su navedene u sljedećoj tablici.

Pregled provođenja aktivnosti u 2023. godini

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Provedba		
1.	Održavanje i unaprjeđenje Sustava za upravljanje uredskim poslovanjem i poslovnim sadržajima HERA-e prema potrebama Agencije	Implementirani Sustav za upravljanje uredskim poslovanjem i poslovnim sadržajima – nastavak projekta			Q4
2.	Nabava novih osobnih računala	Zamijenjena osobna računala starija od 5 godina		Q3	
3.	Nabava novih monitora za osobna računala	Zamijenjeni monitori stariji od 9 godina		Q3	
4.	Nabava integralnog sustava za backup podataka	Implementiran integralni sustav za backup podataka	Q2		
5.	Nabava i implementiranje sustava za pohranu i upravljanje sistemskim zapisima (logovima)	Implementiran sustav za pohranu i upravljanje sistemskim zapisima (logovima)			Q4
6.	Izrada novih javnih web-stranica HERA-e	Nove javne web-stranice HERA-e		Q3	

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Provedba			
7.	Izgradnja izdvojene računalne mreže za potrebe REMIT-a uz implementaciju Sustava upravljanja informacijskom sigurnošću u području REMIT-a	Izdvojena računalna mreža za potrebe REMIT-a koja će omogućiti korištenje ACER-ove aplikacije CMT				Q4

Nastavit će se održavanje Sustava za upravljanje uredskim poslovanjem i poslovnim sadržajima HERA-e uz unaprjeđenja u skladu s potrebama HERA-e i zakonskom regulativom.

Izradit će se nove javne web-stranice HERA-e sa sljedećim osnovnim ciljevima: modernizacija grafičkog i funkcionalnog dizajna, povezivanje sa Sustavom za upravljanje uredskim poslovanjem i poslovnim sadržajima HERA-e, usklađivanje sa Zakonom o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora („Narodne novine“, broj 17/19), udomljavanje (hosting) web-stranica uz potrebnu hardversku i softversku infrastrukturu kako bi se postigla bolja dostupnost web-stranica uz primjerenu razinu sigurnosti.

Postojeće fizičke poslužitelje (servere) u lokalnoj mreži HERA-e potrebno je zamijeniti novima. Pri tome će se napraviti virtualizacija svih poslužitelja na virtualizacijsku okolinu koja će osigurati bolje performanse i dostupnost poslužitelja te olakšati povećanje resursa po potrebi.

Nabavit će se i implementirati sustav za pohranu i upravljanje sistemskim zapisima (SIEM sustav) u svrhu boljeg uočavanja i rješavanja sigurnosnih incidenata kako bi se unaprijedila razina informacijske sigurnosti u HERA-i.

Izgradit će se izdvojena računalna mreža za potrebe REMIT-a, što obuhvaća nabavu hardverske i softverske infrastrukture, uz implementaciju Sustava upravljanja informacijskom sigurnošću u području REMIT-a.

Provest će se penetracijsko testiranje informacijskog sustava HERA-e u svrhu provjere sustava na poznate sigurnosne ranjivosti čime će se dobiti uvid u trenutno stanje otpornosti sustava na vanjske napade kao i područja u kojima su moguća poboljšanja radi postizanja veće razine sigurnosti informacijskog sustava.

5.3. Prostor, imovina, financije

Prostor

U okviru implementacije Sustava upravljanja informacijskom sigurnošću u području REMIT-a, potrebno je izvršiti određena preuređenja u dijelu zgrade gdje će se fizički obavljati zadaci i aktivnosti u okviru REMIT-a.

Imovina

U 2023. godini HERA će provoditi mjere i aktivnosti vezane za održavanje postojećih sustava i imovine prema važećim propisima - Zakonu o zaštiti na radu („Narodne novine“, broj 71/14, 118/14, 154/14, 94/18 i 96/18) i Zakonu o zaštiti od požara („Narodne novine“, broj 92/10 i 114/22), te mjere i aktivnosti vezane za tekuće održavanje i sitne popravke.

Financije

HERA vodi financijsko poslovanje i računovodstvo u skladu s propisima za proračunske korisnike. Način financiranja HERA-e uređen je Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti.

Visine naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti koje obavlja HERA propisane su Odlukom o visini naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti („Narodne novine“, broj 38/22) koju je donijela Vlada Republike Hrvatske. Prema toj Odluci naknade se određuju:

1. u iznosu 0,05 % od ukupnog godišnjeg prihoda od prodaje roba i/ili usluga koji su u prethodnoj godini ostvarili energetske subjekti s osnove obavljanja energetske djelatnosti temeljem dozvole za obavljanje energetske djelatnosti koju izdaje HERA,

2. prema pregledu naknada za rad HERA-e koji je sastavni dio te Odluke (naknade za podnošenje zahtjeva za izdavanje, produženje ili prijenos dozvole za obavljanje energetske djelatnosti, naknade za podnošenje zahtjeva za izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača te naknade za rješavanje povodom žalbi, prigovora i zahtjeva).

Visina naknade dovoljna je za obavljanje aktivnosti HERA-e navedenih u ovom Programu rada i razvoja Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2023. godinu.

KLASA: 001-02/22-01/1

URBROJ: 371-02-01-22-2

Zagreb, 27. prosinca 2022.

Zamjenik predsjednika Upravnog vijeća

mr. sc. Željko Vrban, v. r.